

ΜΑΘΗΜΑ XXXI , ΜΑΘΗΜΑ XLIII

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Bello Latīno T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Rōmanōrum praefuit. Is cum aliquando castris abīret, edixit ut omnes pugnā abstinērent. Sed paulo post filius eius castra hostium praeterequitāvit et a duce hostium his verbis proelio laccessitus est: «Congrediāmur, ut singulāris proelii eventu cernātur, quanto miles Latīnus Rōmāno virtūte antecellat».

β) Num ad hostem vēni et captīva in castris tuis sum? In hoc me longa vita et infēlix senecta traxit, ut primum exsulem deinde hostem te vidērem? Qui potuisti populāri hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et mināci animo perveneras, cur, cum in conspectu Rōma fuit, tibi non succurrit: «intra illa moenia domus ac penātes mei sunt, mater coniunx līberique»? Ergo ego nisi peperissem, Rōma non oppugnarētur;

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική από το α' κείμενο το απόσπασμα «Bello Latīno ... abstinērent» και από το β' κείμενο όλο το απόσπασμα «Num ad hostem... non oppugnarētur».

Μονάδες 20

B1. Να σημειώσετε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι Σωστές ή Λανθασμένες:

α. Τα κοινά στοιχεία ελληνικής και λατινικής γλώσσας οφείλονται, μεταξύ άλλων, στη συνύπαρξη Ελλήνων και Ρωμαίων στην Κεντρική και Κάτω Ιταλία και στη Σικελία. Σ Λ

β. Η λατινική λογοτεχνική παραγωγή ξεκινά μετά τη συνάντηση με τους Έλληνες, περίπου το 240 π.Χ.. Σ Λ

γ. Ο Έλληνας απελεύθερος Λίβιος Ανδρόνικος απέδωσε στα Λατινικά την *Οδύσσεια* του Ομήρου και παρουσίασε ελληνικά δράματα διασκευασμένα στα Λατινικά. Σ Λ

δ. Τα λογοτεχνικά είδη στη ρωμαϊκή λογοτεχνία ακολουθούν με ακρίβεια την εξέλιξη των ειδών στην αρχαία ελληνική γραμματεία: π.χ. πρώτα ωριμάζει το έπος, στη συνέχεια η λυρική ποίηση και τελευταία η κωμωδία. Σ Λ

ε. Η προβολή των πάτριων ηθών, η ρωμαϊκή πολιτεία και θρησκεία, η οικογένεια, αρετές όπως η ανδρεία, η πίστη, η επιείκεια, η σοφία, η σοβαρότητα, κ.ά. απουσιάζουν από τη ρωμαϊκή λογοτεχνία. Σ Λ

στ. Ο Κικέρων είναι πολύ γνωστός για τους ρητορικούς του λόγους. Σ Λ

ζ. Ο Ιούλιος Καίσαρ διέπρεψε στο είδος των απομνημονευμάτων στο ύφος του Θουκυδίδη. Σ Λ

η. Ο Κάτουλλος είναι πολύ γνωστός ποιητής του κινήματος των «Νεωτέρων». Σ Λ

θ. Ο Βεργίλιος έγραψε την Αινειάδα, το θεωρούμενο «εθνικό» έπος των Ρωμαίων. Σ Λ

ι. Οι Μεταμορφώσεις είναι ένα έπος του Οβιδίου και αποτελεί ένα μωσαϊκό 250 μυθολογικών ψηφίδων Σ Λ

Μονάδες 10

B2. Να εντοπίσετε ποια νεοελληνική λέξη από το ζεύγος των λέξεων που σας δίνεται στη στήλη Β' έχει ετυμολογική συγγένεια με καθεμιά από τις λατινικές λέξεις της στήλης Α'.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
1. bello	i. ρέμπελος ii. νομπελίστας
2. castris	i. καστροπολιτεία ii. στρατώνας
3. pugnā	i. πονεμένος ii. πυγμάχος
4. congregiamur	i. γκρινιάρης ii. κογκρέσο
5. fines	i. φυτοκομία ii. φινάλε

Μονάδες 10

Γ.1.α. Στο α' απόσπασμα, αφού εντοπίσετε τα ουσιαστικά της γ' και δ' κλίσης, να τα τοποθετήσετε στον παρακάτω πίνακα ανάλογα στην στήλη που ανήκει το καθένα (μονάδες 0,5 κάθε τύπος) και στην συνέχεια να δώσετε την αντίστοιχη πτώση στον άλλο αριθμό (μονάδες 0,5 κάθε τύπος). Κάθε ουσιαστικό να αναφέρεται μόνο 1 φορά.

γ' κλίση	δ' κλίση	Αντίστοιχη πτώση στον άλλο αριθμό

(μονάδες 8)

Γ.1.β. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με τους άλλους βαθμούς επιθέτων και επιρρημάτων, λαμβάνοντας υπόψη το γένος και τον αριθμό, όπου χρειάζεται (1 μονάδα για κάθε τύπο):

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
longa		
infēlix		
prae		primum
mināci		

(μονάδες 7)

Μονάδες 15

Γ.2.α. Στο απόσπασμα του β' κειμένου «In hoc me ... atque aluit» να εντοπίσετε τους ρηματικούς τύπους (μονάδες 0,5 για κάθε τύπο). Στη συνέχεια να γράψετε τους τύπους που σας ζητούνται στον παρακάτω πίνακα και όπου χρειάζεται να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο (μονάδες 0,5 για κάθε τύπο).

Ρήμα	γ' ενικό υποτακτικής Ενεστώτα στην ίδια φωνή	γ' πληθυντικό οριστικής παρατατικού στην ίδια φωνή	Μετοχή Ενεστώτα στην ονομαστική ενικού αριθμού

(μονάδες 12)

Γ.2.β. Να γράψετε ό,τι ζητείται για κάθε τύπο. Να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο, όπου χρειάζεται:

Congrediāmur: το γ' πληθυντικό υποτακτικής μέλλοντα

reperissem: το γ' ενικό στην οριστική Ενεστώτα στην άλλη φωνή

orruḡnarētur: το β' ενικό στην προστακτική μέλλοντα στην ίδια φωνή

(μονάδες 3)

Μονάδες 15

Δ.1.α. natus: Να αναλύσετε την μετοχή στην ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση (μονάδες 2 κάθε τύπος).

(μονάδες 6)

Δ.1.β. a duce hostium his verbis proelio lacessītus est: Να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική (μονάδες 3-υποκείμενο/μονάδες 2-αντικείμενο/μονάδες 4-ρήμα).

(μονάδες 9)

Μονάδες 15

Δ.2.α. Ergo ego nisi reperissem, Rōma non orruḡnarētur: Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο (μονάδες 3) και στην συνέχεια να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές ώστε να δηλώσετε την υπόθεση δυνατή/πιθανή στο παρόν -μέλλον (μονάδες 2 κάθε τύπος).

(μονάδες 7)

Δ.2.β. Να εξαρτήσετε την παρακάτω φράση «Quamvis infesto et mināci animo perveneras, cur, cum in conspectu Rōma fuit, tibi non succurrit» από τη φράση «Mater interrogavit filium...» (μονάδες 2 για κάθε τύπο που χρειάζεται να μεταβληθεί).

(μονάδες 8)

Μονάδες 15